

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum actus notionales sint de aliquo. artic. 3. disput. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

ARTICVLVS III.

Vtrum actus notionales sint de aliquo.

DISPVATIO I.

Filius est
de substantia
patris, & spi-
ritus sanctus
de substantia
vtriusque.

Conclusio est: Filius est genitus, non de nihilo, neque de aliena substantia, sed de substantia Patris, atque adeo generatio Filij est de aliquo. Eodem modo de processione Spiritus sancti dicendum est, eam esse de substantia Patris & Filij. Probatur conclusio primò, quia vera generatio, qua aliquid procedit vt Filius, est de substantia generantis, vt ex dictis quæst. 27. art. 2. est manifestum: vnus quippe homo generat alium hominem de sua substantia, quam in generatione decedit: sed Filius Dei est verus Dei Filius, & non per metaphoram, vt sunt illi, qui per gratiam in filios adoptantur, vt ex illo 1. Ioannis ultimo, *Vt simus in vero Filio eius*, &c. constat: ergo eius generatio neque est de nihilo, neque de aliena substantia, sed de substantia Patris. Cùm autem, vt Concilium Lateran. cap. *Damnatus*, de summa Trinitate & fide Catholica, argumentatur, Pater non dedit Filio partem quandam suæ substantiæ, & partem aliam sibi retinuerit, eò quòd substantia Patris sit indiuisibilis, ac omnino simplex, sit, vt sit de tota substantia Patris. Secundò probatur, ex confessione fidei Concilij Niceni, & Ephesini in epistola ad Nestorium: vtroque enim habetur: *Credimus in vnum Dominum Iesum Christum Filium Dei, natum ex Patre, vniuentum*, hoc est, ex substantia Patris. Deum de Deo, &c. Et infra: *Dicentes quia ex non stantibus factus est, aut ex altera substantia, vel essentia dicentes esse, aut creatum, hos tales anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.* Concilium etiam Toletanum 11. in confessione fidei, *Filium*, inquit, *de substantia Patris sine initio ante secula natum, non tamen factum esse confitemur.* Tertiò, quia filius per generationem accipit à Patre substantiam patris, vt patet ex illo Ioannis 10. *Pater, quod dedit mihi manus omnibus est*: quod Concilium Lateranense cap. *Damnatus* citato dicit intelligendum esse ad literam de substantia Patris, quam Filius accipit à Patre per generationem, indeque colligit Filium & Patrem consubstantiales esse, hoc est, eiusdem omnino substantiæ: ergo Filius generatur de substantia patris. Confirmatur ex illo Concilij Florentini in literis sanctæ vnionis, in decreto de processione Spiritus sancti: *Omnia que Patris sunt, ipse Pater vniuento Filio suo gignendo dedit, prater esse Patrem.* Quartò, Filius non generatur de nihilo, eo enim dato esset creatura, eiusque generatio esset creatio, neque generatur de aliena natura & substantia, alioquin vel non esset Deus, vel essent plures Dij: ergo generatur de substantia Patris. Vnde Augustin. 15. de Trinitate. cap. 19. *Filius caritatis eius nullus est alius, quam qui de substantia eius est genitus.* Et 3. lib. contra Maximum cap. 14. inter alia quibus nostram conclusionem probat: *Nullo, inquit, modo verum Dei Filium cogitatis, si eum natum esse de substantia Patris negatis.* Et de fide ad Petrum cap. 2. Fulgentius: *Pater, inquit, semel de sua natura sine initio genuit Filium Deum sibi aequalem.* Vide Magistrum in r. d. 5.

Observandum est cum D. Thoma hoc loco ad 2. & 3. & 4. sententiarum d. 5. q. 2. art. 1. has præpositiones, *de*, & *ex*, denotare habitudinem principij: quare cùm inter principium, & id quod est à principio, esse debeat distinctio, non concedimus hanc, *Filius est de substantia*, aut *de essentia*, quia substan-

tia & essentia non distinguitur à Filio, concedimus tamen hanc, *Filius est de substantia Patris*, quia apponitur distinctio illa, *Patris*, quæ significat id, quod distinguitur à Filio, & habet rationem principij comparatione Filij. Vnde Augustinus 7. de Trinitate. cap. 6. *Tres, inquit, personas eiusdem essentia, vel tres personas vnã essentiam dicimus: tres autem personas ex eadem essentia non dicimus, quasi aliud ibi sit quod essentia est, aliud quod persona, sicut tres statuas ex eodem auro possumus dicere: aliud enim illic esse aurum, aliud esse statuas.* hæc Augustinus. Propter eandem rationem non concedimus Patrem esse de substantia Filij, aut Filium de substantia Spiritus sancti: quia neque Filius est principium Patris, neque Spiritus sanctus est principium Filij, quod tamen denotat præpositio illa, *de*.

Observat præterea D. Thomas locis citatis, hoc esse discrimen inter duas illas præpositiones, quòd præpositio, *de*, denotat habitudinem principij, quod sit substantiale aliquo modo: præpositio vero, *ex*, denotat habitudinem principij, etiam si consubstantiale non sit: quare quicquid dicitur esse de aliquo, dicitur etiam esse ex illo: non tamen conuertitur. Dominus enim dicitur esse ex ædificatore, tamquam ex principio efficienti, non tamen dicitur esse de ædificatore, quia ædificator non est principium consubstantiale domus, eò quòd nullam partem suæ substantiæ ei communicat, & creatura dicitur esse ex Deo, non tamen de Deo, quia similiter neque totam, neque partem suæ substantiæ illi communicat.

DISPVATIO II.

Vtrum Filius sit de substantia Patris tamquam ex materia.

D. Vrandus in r. d. 5. q. 2. & Henricus in summa art. 5. q. 3. & quodlib. 5. q. 9. præmittunt, materiæ conuenire conditiones aliquas quæ dicuntur imperfectionem, vt esse puram potentiam, fieri in actu per formam, esse partem, &c. Conuenire etiam ei conditiones alias quæ nullam dicunt imperfectionem, vt manere eandem in generatione, esse intrinsecam genito, esseque id de quo res genita generatur, esse perpetuam: generationique, ac corruptioni minime obnoxiam, &c. Tunc dicunt, Filium generari ex substantia Patris tamquam ex materia, non quidem quoad conditiones materiæ, quæ dicunt imperfectionem, sed quoad conditiones, quæ nullam imperfectionem inuoluunt. Hæc eadem sententia videtur fuisse D. Thomæ in r. d. 5. q. 2. art. 1.

Probant prædicti autores hanc suam sententiam: primò quoniam esse id de quo est aliquid, præexistere rei producendæ, esseque quippiam intrinsecum rei productæ, sunt conditiones materiæ: sed Filius est de substantia Patris, & substantia Patris, nostro intelligendi more cum fundamento in re, præcedit Filium, estque illi intrinseca: ergo Filius generatur de substantia Patris tamquam ex materia. Secundò, si Pater de parte suæ substantiæ, aut de aliena substantia generaret filium, substantia illa haberet se vt materia: ergo cùm generet Filium de tota sua substantia, tota sua substantia, materia instar haberet. Patet consequentia, quia esse totam aut partem, esse propriam aut alienam substantiam, est quid omnino impertinens, vt se habeat, aut non habeat vt materia.

Tertiò, quando aliquid constituitur ex duobus, vnum se habet vt forma, & aliud vt materia: filius constituitur ex essentia & relatione: & relatio non se habet vt materia comparatione essentia, sed